

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/17685
GK 119

Sayı: 34930642-610-103994
Konu: Soru Önergeleri(7/17685)

07/10/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İzmir Milletvekili Sayın Prof. Dr. Hülya GÜVEN tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/17685 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Soru Önergesi cevabı

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı

08.10.2013

Ayşe YÜCEL
Sekreter

13

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Adres : Eskişehir Yolu Söğütözü Mahallesi 2177.Sokak No:10/A
Çankaya/ANKARA
Telefon : (312) 705 58 11
e-posta : sebahattin.bayrak@aile.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : S. BAYRAK İlçe Sosyal Hizmetler Müdürü
Fax : (312) 705 58 97
Elektronik Ağ: www.aile.gov.tr

İzmir Milletvekili Sayın Prof. Dr. Hülya GÜVEN'e Ait 7/17685 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“İstanbul Bağcılar Belediyesi Kadın Meclisi tarafından 25.01.2013 tarihinde düzenlenen 10. Kadın Şurası’nda söz alan AKP İstanbul İl Kadın Kolları Yönetim Kurulu Üyesi, Medeni Kanun’da özellikle son yıllarda kadınlara pozitif ayrımcılık getiren değişiklikleri anlattığı konuşmasında, para kazanmak için dışarıda çalışmasının kadını yorduğunu kadının sosyal hayatta var olması gerektiğini ancak ekonomik hayatta, “İlla para kazanacağım” diye bir çaba içerisinde olunmaması gerektiğini belirtmiştir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Bu açıklamalarda bulunan partiniz yetkilisinin görüşleriyle Bakanlığınızın kadınların ekonomik hayatta var olmaması gerektiği konusunda bir mutabakatınız mevcut mudur?

SORU 2: Bakanlığınızın kadının ekonomik hayatta var olması için hayata geçirdiğini duyurduğu projeler göstermelik, gündem meşgul etmek için düzenlenmiş projeler midir?

SORU 3: Bakanlığınız kadının ekonomik hayata katılımı için iş sahibi olmasını hedeflemekte midir? Yoksa partinizde ve Bakanlığınızda dışarıda çalışmanın kadını yoracağı, dolayısıyla sosyal hayatta var olması gerektiği ancak ekonomik hayatta para kazanma çabası içinde olmayarak kocasından alacağı harçlığa tabi olmasının yeterli olacağı anlayışı mı hakimdir? Bu anlayış hakimse, ekonomik bağımsızlığı olmayan kadının aile içi şiddete karşı direnme gücü, gerektiğinde kendi ayakları üzerinde durabilme tercihi yok edilmiş olmuyor mudur?

SORU 4: Bakanlığınızın kadının işgücüne katılım oranını artırmak için uyguladığını duyurduğu politika ve projeler samimi midir? Kadının işgücüne katılımı konusunda partiniz katılmamayı planlarken, Bakanlığınız katılımı destekleyerek fikir ayrılığı mı oluşturmuştur?

CEVAP 1-2-3-4: Kadınların çalışma hayatına aktif bireyler olarak katılmaları ve ekonomik kalkınma sürecinde hak ettiği yeri almaları sosyal kalkınma ve sosyal adaletin geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin sağlanması için önemlidir. Bu görüşten hareketle Bakanlığımızca ve ilgili tüm taraflarca kadın istihdamının artırılmasına yönelik son derece önemli ve sonuç odaklı çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizin temel politika önceliklerini gösteren ve 2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı’nda yer alan ana amaçlar aşağıda belirtilen ve açıkça kadınlarla ilgili olan hedeflere dönüştürülmüştür: Bu kapsamda işgücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, engelliler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanması, kadınların işgücüne ve istihdama katılımlarının artırılması amacıyla çocuk ve diğer bakım hizmetlerine

erişimlerinin kolaylaştırılması, işsizlerin, işgücü piyasası açısından dezavantajlı kesimlerin ve tarım sektöründen açığa çıkacak işgücünün niteliklerinin ve beceri düzeylerinin, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda, aktif işgücü programları uygulanarak geliştirilmesi ve bu programlara ayrılan kaynakların artırılması; kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını artırmak için bu kesime yönelik mesleki eğitim imkanları geliştirilerek istihdam edilebilirliklerinin artırılması hedefleri 9. Kalkınma Planı'nda yer almaktadır. Eğitim seviyesinin yükseltilmesi, aktif işgücü politikalarıyla istihdam edilebilirliğin artırılması, işgücü piyasasına girişin kolaylaştırılması ve teşvik edilmesi yoluyla 9. Kalkınma Planı döneminde (2007-2013) işgücüne katılma oranının % 2,1 oranında artırılacağı öngörülmekte, bu artışı temel belirleyicisinin kadınlar olması beklenmektedir. Ayrıca, 9. Kalkınma Planı'nın Plan Dönemi Hedef ve Tahminleri kısmında kadınların işgücüne katılma oranının 2013 yılına kadar % 29,6 olması hedefi yer almaktadır.

Bununla birlikte 61. Hükümet Programında, istihdamın artırılması ve kayıt dışılığın azaltılması amacıyla güvenceli esneklik anlayışı ve "işi değil insanı koruma" ilkesi çerçevesinde işgücü piyasasının katılıklarının giderilerek başta genç, kadın ve vasıfsız işgücü olmak üzere işsizlere nitelik kazandırılarak işe girişi kolaylaştırmak ve kadınların çalışma hayatına katılımını artırmak amacıyla, ocuk bakımevleri ve kreş hizmetleri için teşvik uygulamalarını hayata geçirme hedeflerine yer verilmiştir. Bununla birlikte kadınların karar alma mekanizmalarındaki etkinliğinin artırılacağı ve kadın konukevlerinde kalan mağdur kadınlar için daha geniş istihdam imkânları oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Kadının ekonomik olarak güçlendirilmesi yasal düzenlemelerle de desteklenmektedir. Bu kapsamda yapılan düzenlemeler şunlardır:

- 2003 yılında yürürlüğe giren Yeni İş Kanunu ile; işveren ve işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.
- 2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle; hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulmuştur.
- 2011 yılı şubat ayında yürürlüğe giren 6111 sayılı Kanun ile kadınlara yeni istihdam imkânlarının sağlanması amacıyla 18 yaşından itibaren kadınların istihdam edilmesi halinde 12 ay ile 54 ay arasında değişen sürelerde sigorta primlerinin işveren hisselerinin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacağı hususları düzenlenmiştir. Söz konusu teşvikten faydalanan kadın sayısı 2012 Eylül ayı itibariyle 110.426'dır.
- 4857 sayılı İş Kanunu'na göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlar ile ev hizmetlerinde sürekli olarak çalışması nedeniyle 5510 sayılı Kanun kapsamında olup 30 günden eksik süreyle çalışanların, isteğe bağlı olarak ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primleri; esnaf ve sanatkârların statüsü yerine hizmet akdi ile çalışma statüsü kapsamında sigortalılık olarak değerlendirilecektir. Söz konusu Kanun ile el emeği ile

geçinen kadınların bu işleri hangi tarihte yapmaya başladıklarına bakılmaksızın, söz konusu işleri yaptıklarını belgeleyerek, talepte bulunmaları halinde 18 gün üzerinden prim (2011 için) ödemek suretiyle, 30 gün hizmet kazanarak isteğe bağlı sigortalı olabilmelerine imkan sağlanmıştır.

- Kendi nam ve hesabına tarımsal faaliyette bulunan kadın çiftçilerin sigorta kapsamında sayılması için aile reisi olma koşulu 24.07.2003 tarihli ve 4956 sayılı Kanun ve 26 Ocak 2012 tarihli ve 6270 sayılı Kanun ile yapılan düzenleme ile kaldırılmıştır.
- 2004 yılında yürürlüğe giren “Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi” konulu Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımında hizmet gerekleri dışında cinsiyet ayrımı yapılmaması gerektiği hükmedilmektedir.
- Kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi, toplumsal yaşamda kadın erkek eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkânının sağlanması amacıyla hazırlanan 2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25 Mayıs 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- 7 Mart 2010 tarihli “Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”te çok sayıda iş ağır ve tehlikeli iş olmaktan çıkarılarak kadın ve gençlerin istihdamına ilişkin sınırlamalar kaldırılmıştır. Böylece bazı işler yalnızca erkek işi olmaktan çıkarılmıştır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve politikalara yerleştirilmesi konusunda önemli bir işleve sahip olan Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün temel çalışma alanlarından biri de kadının sosyo-ekonomik bakımdan güçlendirilmesidir. Bu kapsamda kadın istihdamı alanında yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Kadın Kooperatiflerinin Artırılması Çalışmaları: Kadın kooperatiflerinin yaygınlaştırılması amacıyla Bakanlığımızca ilgili tarafların somut çözüm önerileri değerlendirilerek mevzuat değişikliği çalışması yapılmış olup, 2013 yılında söz konusu değişiklik önerilerinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Kadın girişimcilerin finansmana erişimini kolaylaştırmak için ilgili mali sektör temsilcileriyle yürüttüğümüz çalışmalar devam etmektedir.

Bununla birlikte, Kadın girişimciliğinin karşılaştıkları temel sorun alanlarından biri olan finansal kaynak sorununun çözümü amacıyla 10 Aralık 2012 tarihinde Kredi Garanti Fonu (KGF) ve Halkbank arasında kadın girişimciliğini desteklemek amacıyla “İlk Adım Kredisi Kefalet Desteği Protokolü” imzalanmıştır.

Adım Adım Anadolu Toplantıları: TÜSİAD, Dünya Bankası ve Bakanlığımız işbirliğinde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirilmesi, ülkemizde kadın-erkek eşitliğinin önündeki engeller ve çözüm önerilerinin tartışılacağı, özellikle halkın içerisinde gelen kadınlarımızdan İŞKUR eğitimlerinden, KOSGEB, mikro kredi ve benzeri kaynaklardan yararlanarak başarı gösteren girişimci rol modellerin belirlenmesi, başarılarının ve başarıyı elde edene kadarki süreçte yaşadıkları deneyimlerinin paylaşılmasının sağlanacağı platformlar yaratmak, böylece girişimci fikri olan kadınlarımızı cesaretlendirmek, yol gösterici olabilmek amacıyla “Adım Adım Anadolu Buluşması” toplantıları gerçekleştirilmektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Arasında 10 Şubat 2012 Tarihinde İmzalanan İşbirliği Protokolü: Söz konusu protokolde yer alan Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) kreş sayısının artırılması hedefi kapsamında BORUSAN Holding işbirliğinde bir projenin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu amaçla Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Borusan Holding arasında görüşmeler yapılmış ve ortaklaşa belirlenecek 10 OSB’de kreş kurulması konusunda görüş birliğine varılmıştır. OSB’lerde kreşler açılmasına yönelik olarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, BORUSAN Holding ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında “Annemin İşi Benim Geleceğim” projesinin hayata geçirilmesi için İşbirliği Protokolü 21 Ocak 2013 tarihinde imzalanmıştır. Bu kapsamda 2016 yılına kadar 10 OSB’de kreş açılması planlanmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında 17 Şubat 2012 Tarihinde İmzalanan İşbirliği Protokolü: İşbirliği protokolünde; istihdam, çocuk işçiliği, sosyal yardımlar, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması, bu çerçevede kreş hizmetlerinin yaygınlaştırılması ile kadınların ekonomik yaşama katılımlarının artırılmasına ve güçlendirilmesine önemli katkı sağlayacak hususlara yer verilmiştir. Protokole işlerlik kazandırılması kapsamında; çocuk bakımı konusunda teşvikin doğru uygulanmasının sağlanması için pilot uygulama yapılmasının yararlı olacağı yaklaşımı ile AB projesi yapılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda; iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu ile işbirliği içerisinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İle Türkiye Ziraat Odaları Birliği Arasında 14 Mayıs 2012 Tarihinde İmzalanan “Kadın Çiftçi Eğitimi İşbirliği Protokolü”: Protokol ile kırsal alanda yaşayan ve çiftçilikle uğraşan kadınların tarım, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet, kişi hak ve özgürlükleri konularında eğitilmesi ve kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Protokol kapsamında farklı tarihlerde, “Kadınlar Hayata Can, Toprağa Bereket Katıyor” sloganıyla bir basın tanıtım toplantısı düzenlenmiş ve “İklim Değişikliği ve Kadın”, “Kooperatifçilik, Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme”, “Girişimcilik ve Liderlik” eğitici eğitimi programı uygulanmış olup, söz konusu eğitimlerde 105 eğiticiye “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet” eğitimi de verilmiştir. Ayrıca 21-25 Ocak 2013 tarihleri arasında pilot illerdeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerindeki personele yönelik olarak “Kadın

Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet” konusunda eğitici eğitimi gerçekleştirilmiş olup, ilk Kadın Çiftçi Eğitimi 4-8 Mart 2013 tarihleri arasında İzmir’de gerçekleştirilmiştir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İle Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) Arasında 14 Eylül 2012 Tarihinde İmzalanan “Türkiye’de Kamu Fırsat Eşitliği Modeli (KAFEM)”ne İlişkin Ön Anlaşma: Kamu Fırsat Eşitliği Modeli ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) işbirliğinde kamu kurum ve kuruluşlarında fırsat eşitliği bakış açısında farkındalık oluşturulması ve uygulanabilir bir KAFEM modeli oluşturulması hedeflenmektedir.

İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SIDA) Fonu Projesi: İsveç Hükümeti tarafından onaylanan söz konusu çalışma ile “Kadın girişimciliğinin yaygınlaştırılması ve güçlendirilmesi amacıyla bilinçlendirme ve farkındalık yaratmak, bilgiye ve finansmana kolay erişimi sağlamayı amaçlayan kadın girişimciliği projesi” ile “kadınlara daha iyi iş ve meslek olanaklarının sunulmasını sağlayacak politikaların üretilmesi için gerekli bilgi ve verileri sağlamayı ve bunları yaygınlaştırmayı amaçlayan kadın istihdamı projesi” ve kadınların kooperatifçilik marifetiyle örgütlenerek ekonomik ve sosyal olarak güçlenmelerinin sağlanması ve kadın kooperatifçiliğinin yaygınlaştırılması amacıyla “Türkiye’de Kadın Kooperatiflerinin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi”ni içermektedir.

Kadın İstihdamının Çocuk Bakım Teşviki Yolu ile Artırılması Projesi: Kadınların çalışma hayatına katılmalarını arttırmak amacıyla iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması kapsamında Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyonunda Dünya Bankası, Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) ile Kadın Girişimciler Derneği’nin (KAGİDER) katılımıyla kadınlara yönelik çocuk bakım hizmetine ilişkin teşvik verilmesini içeren modelleme ve mevzuat değişikliği çalışması yapılmıştır.

Teşvik uygulamasının kademeli olarak yapılmasının, ilerleyen aşamalarda daha iyi sonuçlar verebileceği düşünülmektedir. Kademeli bir yaklaşım, (i) yeterli düzeyde Erken Çocukluk ve Erken Bakım (EÇEB) hizmeti sunulan şehirlerde bir pilot uygulama yapılması ve (ii) EÇEB hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına paralel olarak programın genişletilmesini kapsamaktadır. Böyle bir yaklaşım, EÇEB hizmetleri arzı ve bu hizmetlere olan talep arasındaki gerilimi ortadan kaldıracak, başlangıç maliyetlerini azaltacak ve pilot uygulamadan dersler çıkarılmasını kolaylaştırarak programın nihai halini iyileştirecektir.

“Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı” Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Projesi: Söz konusu proje yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği taahhütlerinin uygulanmasının hızlandırılması ve kadın haklarının güçlendirilmesine katkıda bulunmak için yerel yönetimlerin ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesi amacıyla çok taraflı işbirliği ile 2015 yılı sonuna kadar yürütülecektir. Program kapsamında uygulayıcı ortaklar Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Birleşmiş Milletler Kadın (UNWOMEN) ve Sabancı Üniversitesi’dir. İşbirliği içinde olunan kurumlar Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye

Belediyeler Birliği'dir. Program kapsamında 10 yerel yönetimden toplam 250 katılımcı toplumsal cinsiyete duyarlı btceleme konusunda eğitimler alacaktır. 2015 yılına gelindiğinde proje illerinde yerel yönetim btcelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun bir hale gelmesi hedeflenmektedir.

“Genç Fikirler Güçlü Kadınlar” Projesi: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Intel ve KAGİDER işbirliğinde “Genç Fikirler Güçlü Kadınlar” projesinin gerçekleştirilmesi amacıyla 27 Aralık 2012 tarihinde işbirliği protokolü imzalanmıştır. Türkiye’de kadınların konumlarının güçlendirilmesi ve bölgesel ekonomik kalkınmaya katılımlarına yönelik bilinç ve fırsat yaratmayı amaçlayan proje; 18-30 yaş arası kadınlar aracılığıyla özellikle kaynaklara erişimin sınırlı olduğu kesimlerde kadınların konumlarının güçlendirilmesi ve kadına karşı ayrımcılığın nlenmesine yönelik olarak teknoloji kullanımı ile yenilikçi çözüm nerileri ve/veya sosyal girişimcilik projelerinin üretilmesini içermektedir.

“İş’te Eşitlik Platformu”: Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikle mücadele vermek için Dünya Ekonomik Forumu (DEF) atısı altında oluşturulan görev grubunda yer alan ve Türkiye’de ekonomik alandaki cinsiyet uçurumunu en aza indirmek üzere harekete geçen Bakanlığımız himayesinde ‘İş’te Eşitlik Platformu’ kurulmuştur. İş dünyasının önde gelen isimlerinden Güler SABANCI ve Ferit şAHENK’in eř başkanlığını yürüteceği platform, iş hayatında erkekler lehine olan hakim durumun, kadınların da iş hayatına giderek daha çok dahil olmaları yönünde değişmesi, karar mekanizmalarında kadınların da etkin hale gelmesi, fırsat ve kaynaklardan eşit yararlanması amacıyla çalışmalarına başlamıştır.

Kadınların alışma hayatında yer almalarının hem bireysel güçlenme hem de toplumsal kalkınma açısından olumlu etkileri göz önüne alındığında bu sürecin hızlandırılması için tüm tarafların işbirliği ve katılımı ile çalışmaların sürdürmesi büyük önem arz etmekte ve bu kapsamda çalışmalar büyük bir kararlılıkla sürdürülmektedir.